

UNGDOMSUDDANNELSER 20. juni 2024

Rekordmange studenter er uden uddannelse - og rekordernes tid er næppe forbi

ANALYSE

Udarbejdet af
Rasmus Lindø Kaslund
Analytiker

På ni år er der blevet ca. 12.000 flere studenter under 30 år, der hverken er færdige eller i gang med en uddannelse fem år efter studentereksamen. Det betyder, at tallet i dag er 27.000, og en fremskrivning viser, at tallet kan være 37.000 i 2028. Tendensen kan skabe en ny stor gruppe af unge ufaglærte, hvis studenterne ikke bliver hjulpet godt videre.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Kommunikationskonsulent

Jakob Kjærgaard Brun

📞 26 27 66 86

✉️ jab@ae.dk

Hovedkonklusioner

- I 2023 var der lidt under 27.000 ufaglærte studenter. På ni år er der blevet knap 12.000 flere studenter under 30 år, der hverken var i gang med eller havde afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse fem år efter afgang fra gymnasiet.
- En fremskrivning anslår, at der kan være 37.000 ufaglærte studenter under 30 år i 2028.
- Andelen af studenter, der holder tre eller flere sabbatår, er fordoblet de seneste ni år. Knap fire ud af ti af studenterne fra 2020-årgangen var stadig ikke i gang med en uddannelse to år og en sommerferie efter studentereksamenen.
- Andelen af en årgang, der læser videre direkte efter deres studentereksamen, er faldet fra 26 pct. i 2012 til 10 pct. i 2023.
- Ufaglærte studenter risikerer at stå i en skrøbelig position på arbejdsmarkedet og tjener markant mindre end faglærte jævnaldrende.

12.000 flere ufaglærte studenter på ni år

Antallet af studenter under 30 år, der efter fem år ikke har fået en erhvervskompetencegivende uddannelse og heller ikke er i gang med én, er steget med knap 12.000 personer de seneste ni år.

Figur 1 viser, at antallet er steget fra ca. 15.000 personer i 2014 til ca. 27.000 personer i 2023.

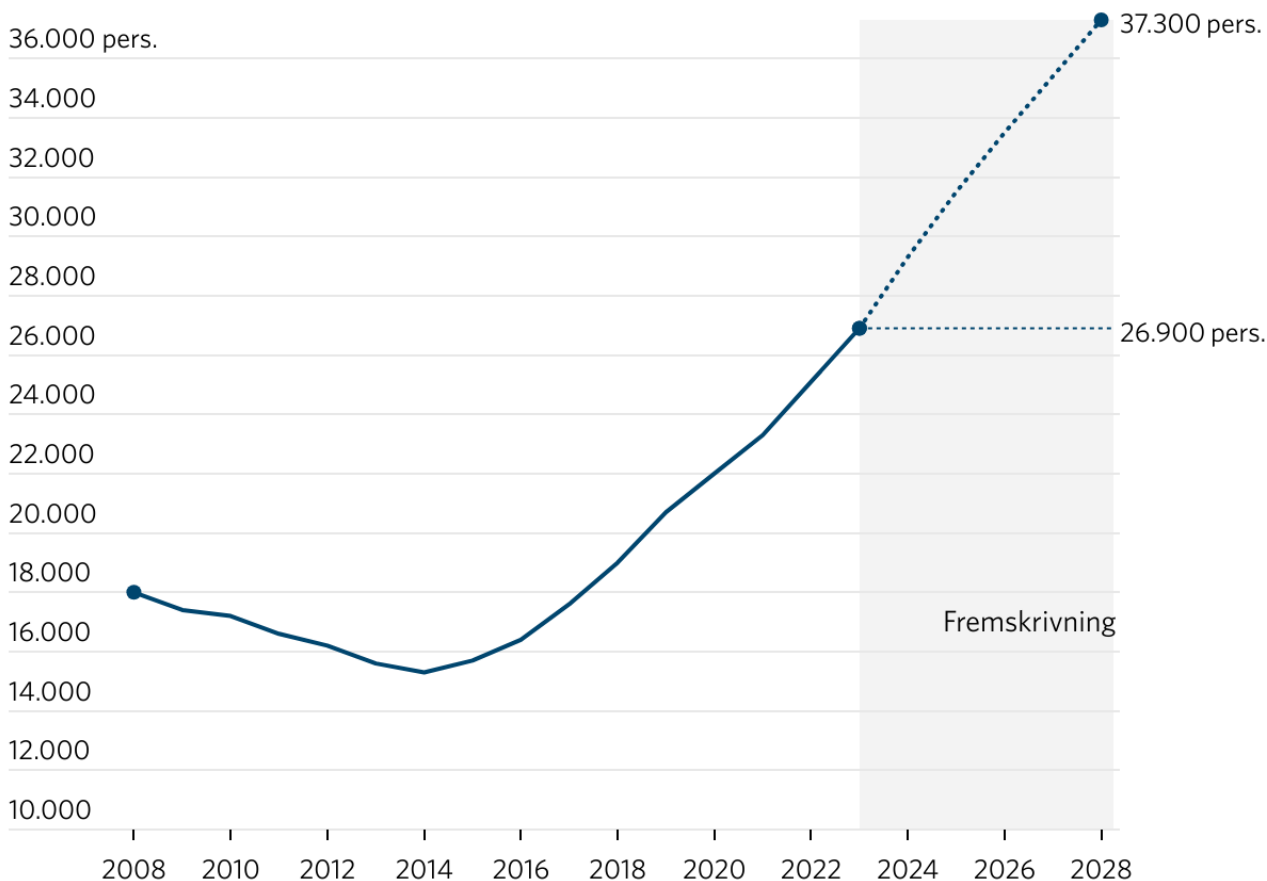
Udviklingen kan delvist forklares af, at flere unge i samme periode har valgt at tage en gymnasial uddannelse. Fra 2008 til 2018 er det årlige antal nyuddannede studenter steget fra knap 33.000 til 47.000.

Den primære forklaring på stigningen i antallet af ufaglærte studenter skyldes dog, at en større andel af studenterne ikke er i gang med eller har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse mindst fem år efter gymnasiet.

FIGUR 1

27.000 studenter er uden uddannelse fem år efter gymnasiet - i 2028 kan tallet være 37.000

Figuren viser udviklingen i antallet af studenter under 30 år, der hverken er i gang med eller har fuldført en erhvervskompetencegivende uddannelse, mindst 5 år efter studentereksamen.

Anm.: Antallet er opgjort 1. oktober i året. Se metodeafsnit for beskrivelse af fremskrivningsmetoden.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Udsigt til flere ufaglærte studenter

AE har foretaget en fremskrivning af antallet af ufaglærte studenter under 30 år frem til 2028. Fremskrivningen er baseret på 2019-2023-årgangenes observerede uddannelsestilgange samt tendenserne hos tidligere årgange. Se metodeafsnittet for nærmere beskrivelse af fremskrivningsmetoden.

Fremskrivningen viser, at der i 2028 vil være 37.000 ufaglærte studenter under 30 år, hvis uddannelsesstilbøjeligheden blandt de seneste studenterårgange udvikler sig som hos de foregående årgange.

Den rekordhøje beskæftigelse har højst sandsynligt haft indvirkning på, at flere unge studenter vælger at tage et arbejde i stedet for en uddannelse. Hvis økonomien i de kommende år bliver ramt af en lavkonjunktur på arbejdsmarkedet, vil det sandsynligvis medføre, at flere studenter vælger at tage en uddannelse.¹ Antallet af ufaglærte studenter under 30 år vil i så fald ikke stige helt så meget, som det forventes i fremskrivningen.

Flere studenter udskyder de videre studier end tidligere

På ni år er andelen af studenter, der ikke er i gang med en uddannelse to år og en sommerferie efter studentereksamen, mere end fordoblet.

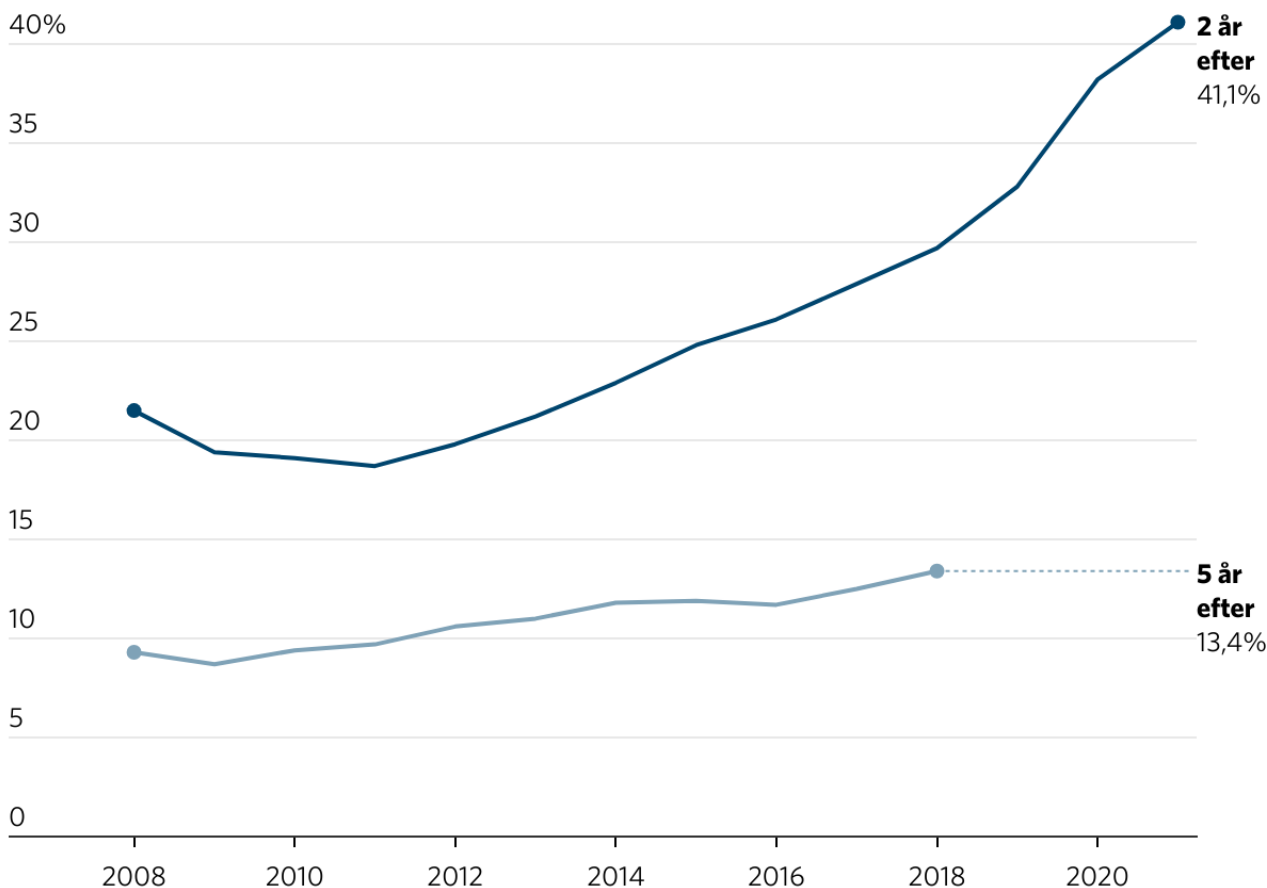
Figur 2 viser, at 19 pct. af studenterårgangen 2012 ikke var i gang med en uddannelse to år efter studentereksamen, mens det for årgang 2020 var 41 pct. Fra årgang 2019 til årgang 2021 alene skete der en markant stigning på ca. otte procentpoint i andelen af studenter, der ikke var i gang med en uddannelse to år efter studentereksamen. Det er over det seneste årti i høj grad blevet normalt at holde tre eller flere sabbatår.

Figur 2 viser også, at knap 13,4 pct. af studenterne fra årgang 2018 hverken er i gang med eller har afsluttet en uddannelse fem år efter studentereksamen. For årgang 2010 var tallet 9,4 pct.

FIGUR 2

En stigende andel af studenter er ikke i gang med uddannelse to år efter studentereksamen

Figuren viser udviklingen i andelen af en studenterårgang, der hverken er i gang med eller har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse, efter hhv. to og fem år.

Anm.: Antallet er opgjort 1. oktober i året.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Flere udskyder at læse videre eller kommer aldrig i gang

Figur 3 viser studenterårgange fordelt efter deres første tilgang til efterfølgende uddannelse. Der er en tydelig tendens til, at flere studenter holder to eller flere sabbatår.

Andelen af en årgang, der læser videre direkte efter deres studentereksamen, er faldet fra ca. 26 pct. i 2012 til blot 10 pct. i 2023.

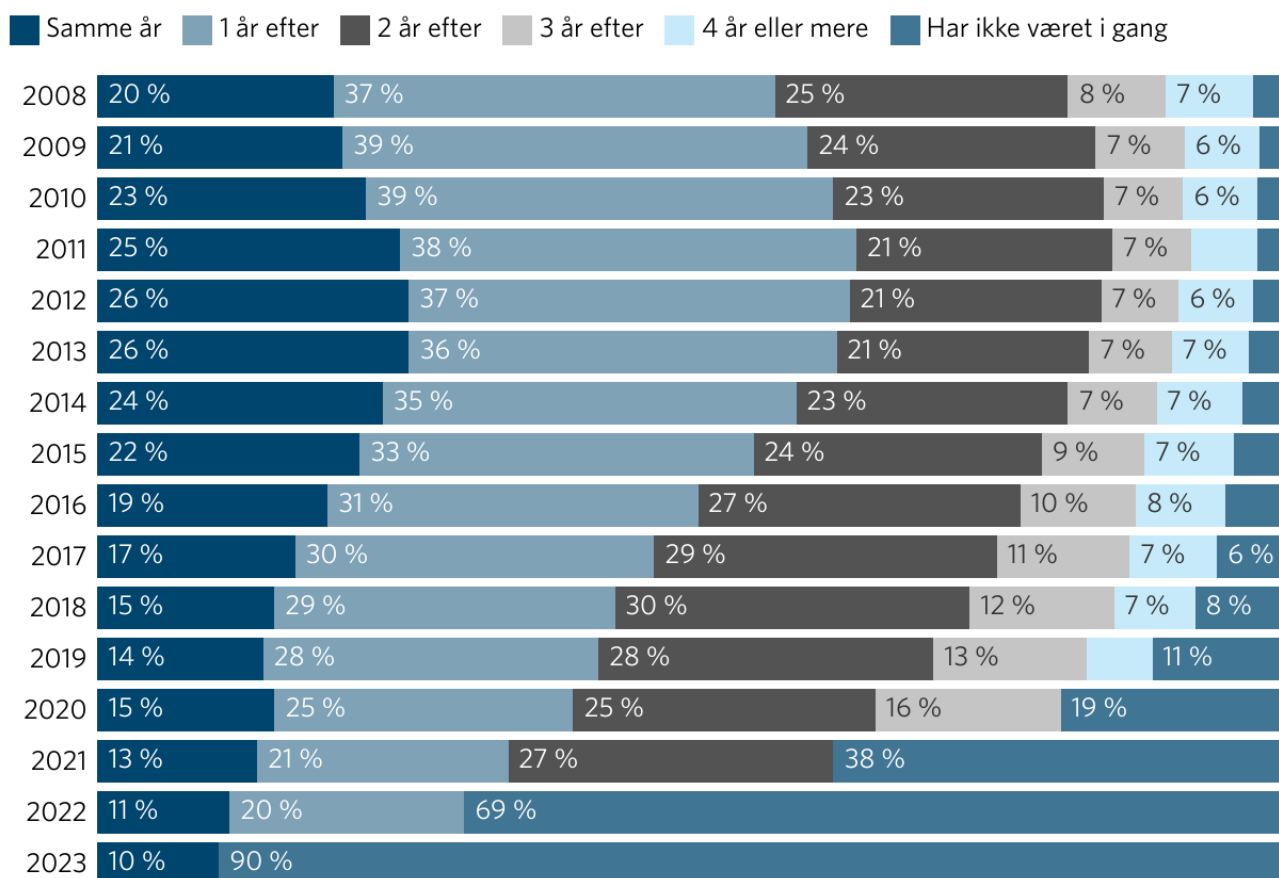
Fra årgang 2012 var ca. 65 pct. i gang med en uddannelse et år efter studentereksamenen. Fra årgangen 2022 var det blot 31 pct. Det kan delvist forklares af, at økonomien var i en lavkonjunktur i 2012, men der ser også ud til at være sket et strukturelt skift i de unges præferencer for antallet af sabbatår og ivrigheden efter at læse videre.

Andelen, der tager tre eller flere sabbatår, er steget fra 16 pct. i 2012 til 38 pct. i 2020. Fra 2012 og frem viser der sig en tydelig tendens til, at studenter er blevet mere tilbøjelige til at tage flere sabbatår – og dermed har højere risiko for aldrig at komme i gang med en erhvervskompetencegivende uddannelse.

FIGUR 3

Flere studenter udskyder at læse videre eller kommer aldrig i gang

Figuren viser studenterårgange fra 2008 til 2022, fordelt efter deres første tilgang til efterfølgende uddannelse.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Udviklingen kunne også aflæses i antallet af optagede på de videregående uddannelser fra sommeren 2023, som var lidt højere end 2022-optaget, men stadig betydeligt lavere end 2019-2021. Særligt optaget på professionsbacheloruddannelserne er faldet betydeligt siden 2019.²

Ufaglærte studenter: En ny tids ufaglærte

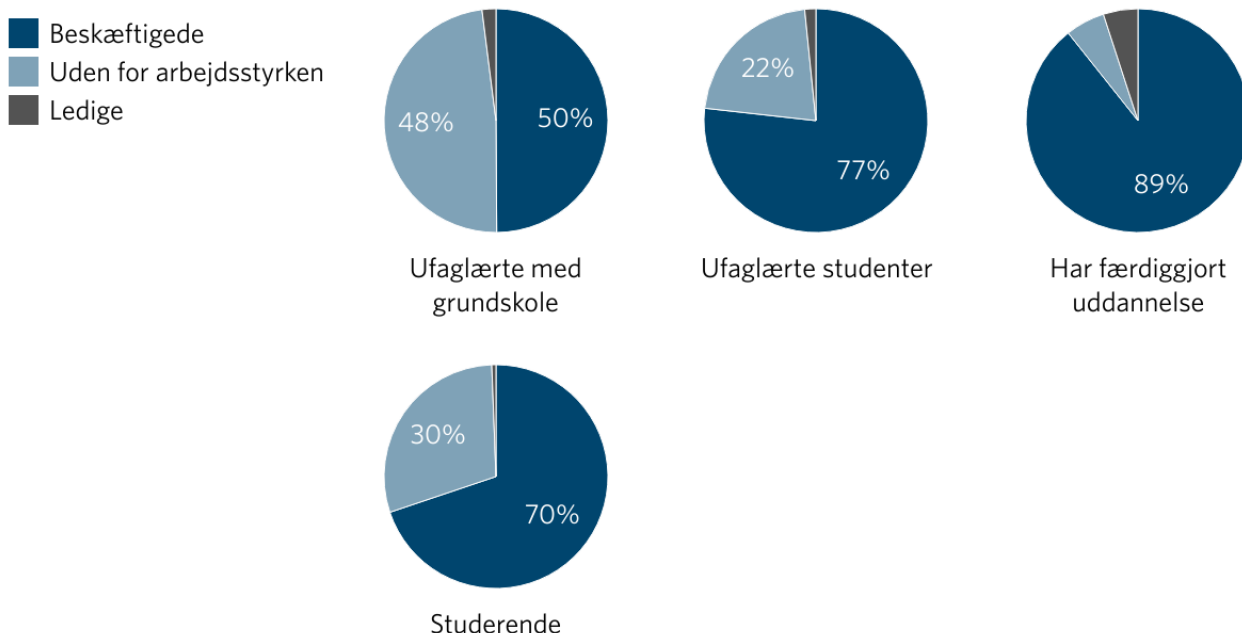
Ufaglærte har typisk svagere arbejdsmarkedstilknytning og en lavere løn end personer med en erhvervskompetencegivende uddannelse. I dette afsnit ser vi nærmere på 25- og 26-årige personer.

Tre ud af fire af de ufaglærte studenter er i beskæftigelse. Det er dog markant lavere end 25- og 26-årige, der har færdiggjort erhvervskompetencegivende uddannelse, hvor hele 89 pct. er i beskæftigelse.

FIGUR 4

De fleste ufaglærte studenter er beskæftigede

Figuren viser 25-26-årige i 2022 fordelt på arbejdsmarkedsstatus.

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året. Arbejdsmarkedsstatus er opgjort ultimo november. Kun personer der var i befolkningen 10 år inden opgørelsesåret, og dermed har haft mulighed for at tage en ungdomsuddannelse i Danmark. En stor andel af de ledige med færdiggjort uddannelse er dimittender.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Andelen af 25-26-årige personer i arbejdsstyrken, som er ufaglærte studenter, vokser. I 2022 var det 9,4 pct. af de 25-26-årige i arbejdsstyrken, der var ufaglærte studenter, mens det i 2012 var 6,3 pct. I 2022 udgjorde ufaglærte med grundskole som højest fuldførte uddannelse 11,2 pct mod 15 pct. i 2012. I absolutte tal var der 4.300 25-26-årige ufaglærte studenter i 2012 mod knap 8.000 i 2022.

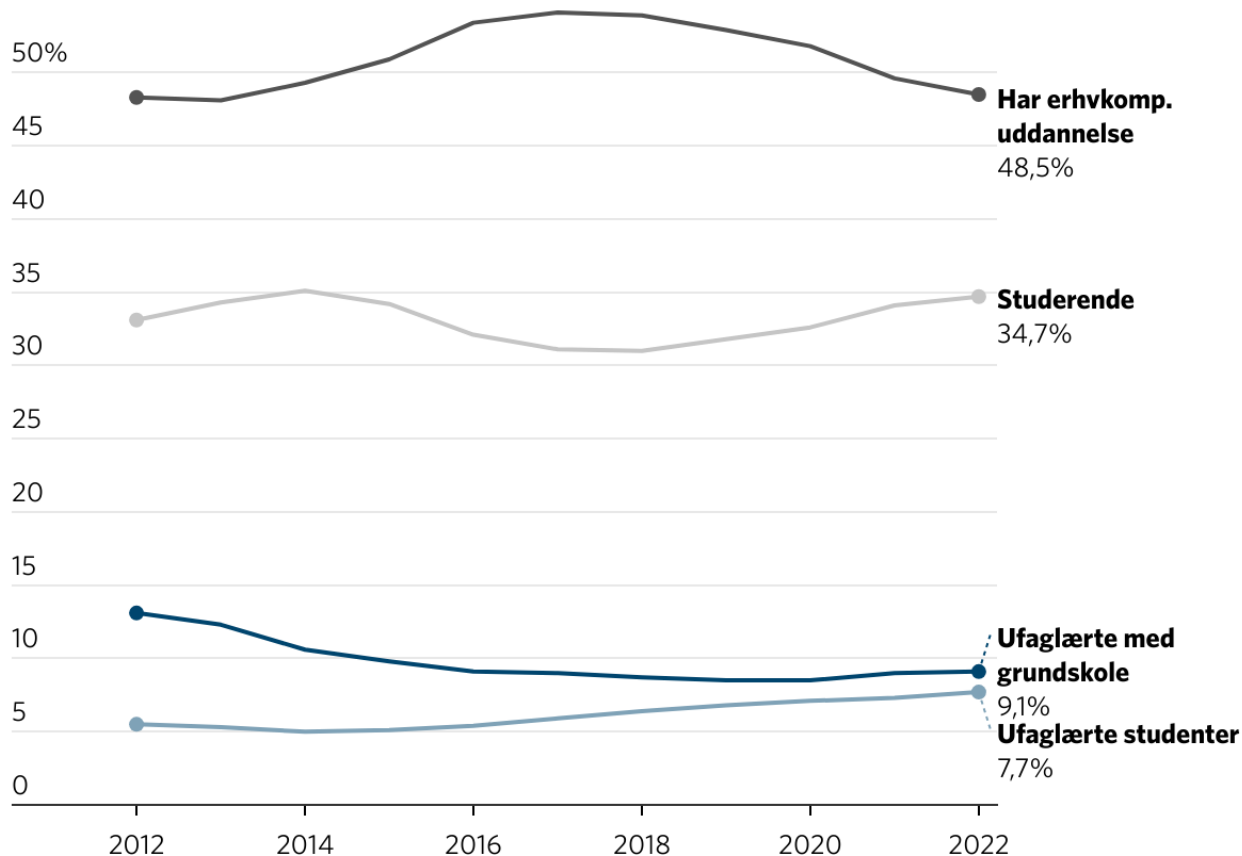
Vi ser altså en bevægelse, hvor færre er klassisk ufaglærte, dvs. med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, og flere bliver ufaglærte med en studentereksamen. Faktisk er gruppen af ufaglærte studenter i den 25-26-årige arbejdsstyrke næsten lige så stor som ufaglærte med grundskole som højest fuldførte uddannelse.

FIGUR 5

Der er næsten lige så mange unge ufaglærte studenter som ufaglærte med blot grundskole i arbejdsstyrken.

Figuren viser 25-26-årige i arbejdsstyrken i året, fordelt på uddannelsesstatus.

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året. Arbejdsmarkedsstatus er opgjort ultimo november. Kun personer der var i befolkningen 10 år inden opførelsesåret, og dermed har haft mulighed for at tage en ungdomsuddannelse i Danmark.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

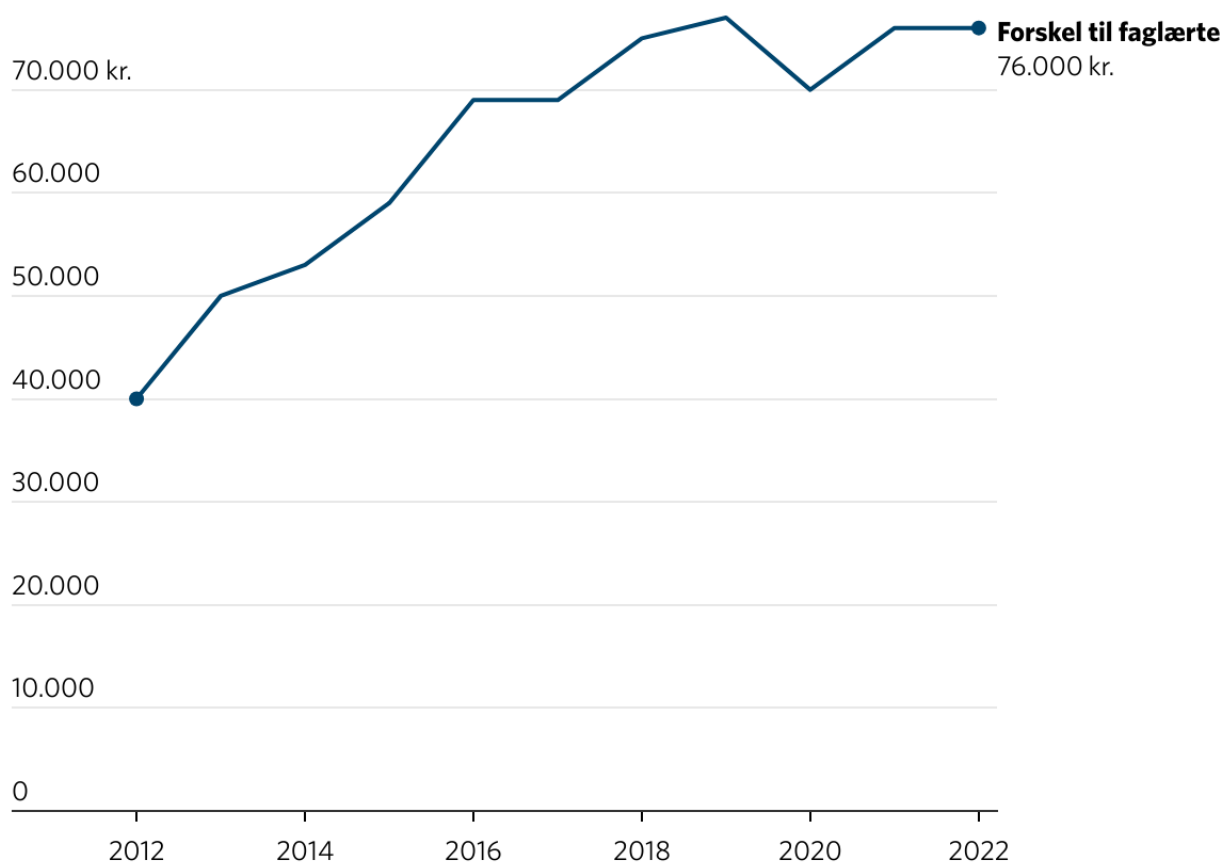
I takt med at der er kommet flere ufaglærte studenter, er lønforskellen til jævnaldrende med en erhvervsuddannelse vokset.

I 2012 var den gennemsnitlige årlige indkomstforskel mellem ufaglærte studenter og faglærte ca. 40.000 kr., målt i 2023-priser. På 10 år er den forskel næsten fordoblet til 76.000 kr. i 2022.

FIGUR 6

Ufaglærte studenter indkomstgab til faglærte er vokset.

Figuren viser forskellen i gennemsnitlig erhvervsindkomst mellem 25-26-årige ufaglærte studenter og faglærte.

Anm.: Kun personer i arbejdsstyrken. Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året. Arbejdsmarkedsstatus er opgjort ultimo november. Dimittender, dvs. personer der har færdiggjort erhvervskompetencegivende uddannelser i de enkelte år, er udeladt. Indkomsten er justeret for prisudviklingen og opgøres i 2023-priser.

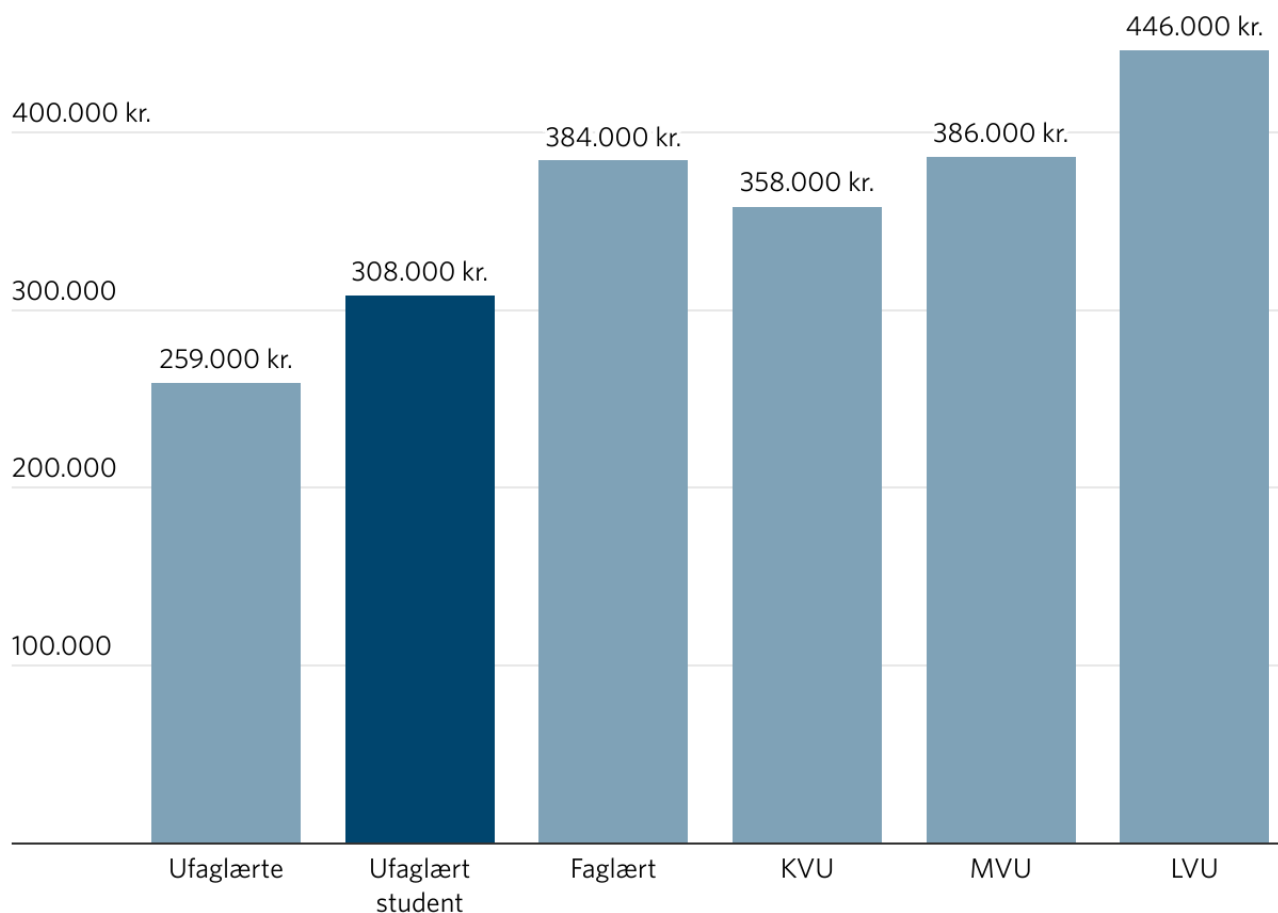
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Det er ikke kun faglærte, der tjener markant mere end ufaglærte studenter. Det gør alle andre, der har gennemført en erhvervskompetencegivende uddannelse også, jf. Figur 7.

FIGUR 7

Ufaglærte studenter tjener markant mindre end unge med uddannelse

Figuren viser den gennemsnitlige erhvervsindkomst for 25-26-årige i arbejdsstyrken i 2022.

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året. Arbejdsmarkedsstatus er opgjort ultimo november. Kun personer, der var i befolkningen 10 år inden opgørelsesåret, og dermed har haft mulighed for at tage en ungdomsuddannelse i Danmark. Dimittender, dvs. personer der færdiggjorde erhvervskompetencegivende uddannelse i 2022, er ikke medtaget. Personer, der både har en studentereksamen og en erhvervsuddannelse, vises ikke her, men har en lidt lavere gennemsnitlig indkomst end personer, der har taget en erhvervsuddannelse efter grundskolen.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Fagligt svage studenter i større risiko for at blive ufaglærte

Den typiske ufaglærte student har markant lavere gymnasiekarakterer end de studenter, der læser videre. Det viser figuren herunder. Median-karaktergennemsnittet for en ufaglært student fra årgang 2018 er 5,3 mod 7,2 for studenter, der enten er i gang med at videreuddanne sig eller har afsluttet en erhvervskompetencegivende uddannelse.

FIGUR 8

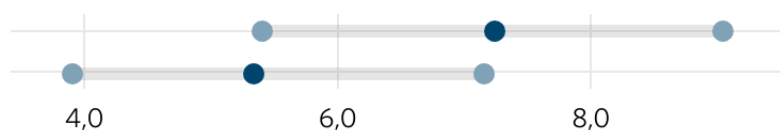
Ufaglærte studenter har lavere karakterer end dem, der læser videre

Figuren viser gymnasiekarakterer for studenter fra årgang 2018, fordelt på uddannelsesstatus i 2023.

● 1. kvartil ● Median ● 3. kvartil

I gang med uddannelse eller afsluttet

Ikke i gang med uddannelse eller afsluttet

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året.

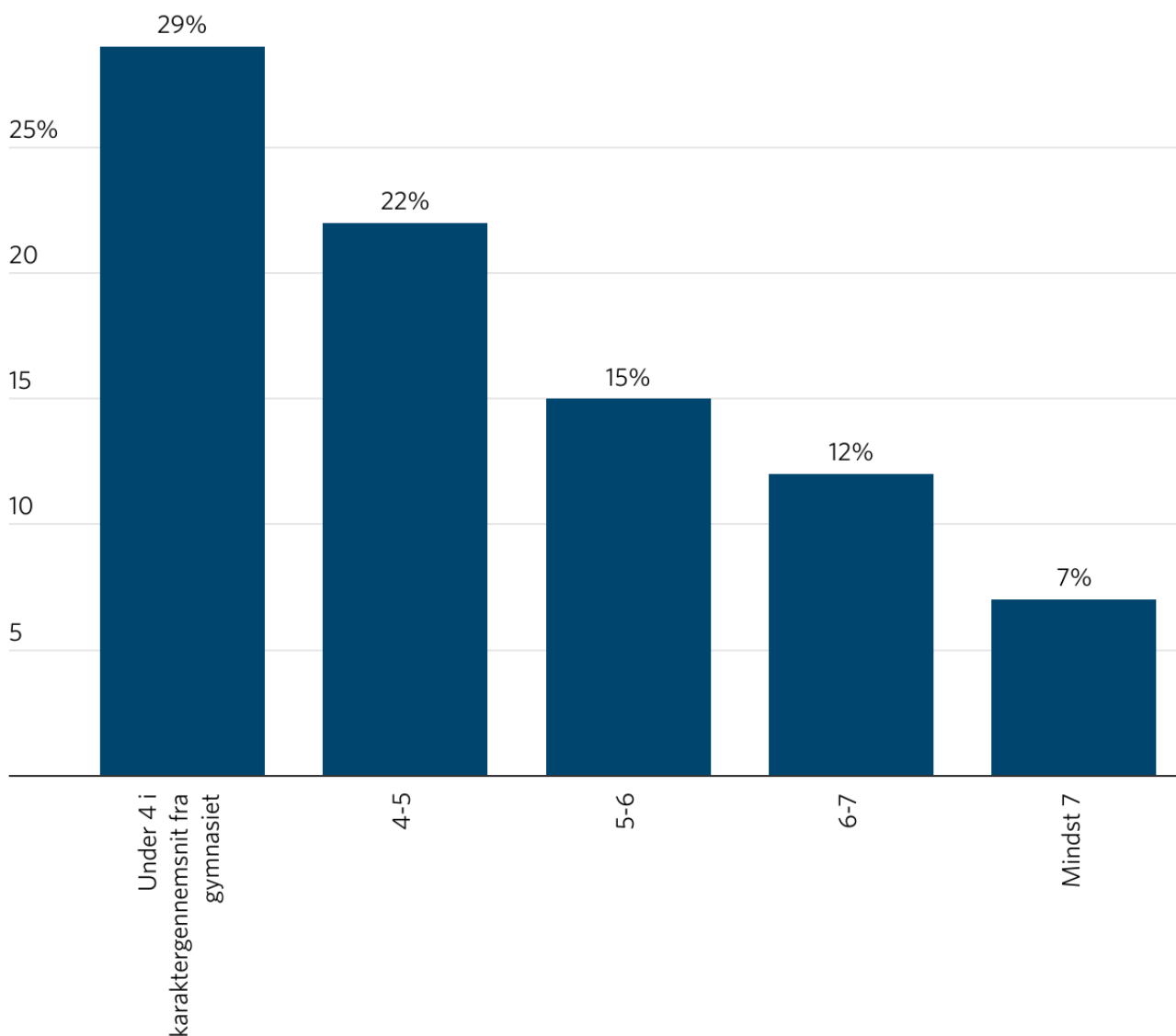
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Med andre ord er det altså de fagligt svage studenter, der i højere grad er i risiko for at ende som ufaglærte studenter. For årgang 2018 er det 29 pct. af de studenter, der havde under 4 i karaktergennemsnit, der hverken er i gang med eller har afsluttet uddannelse fem år efter, og 22 pct. af dem med et snit mellem 4 og 5. Det samme gælder kun 7 pct. af de studenter, der havde over 7 i snit.

FIGUR 9

Fagligt svage studenter i højere risiko for at blive ufaglærte studenter

Figuren andelen af studenter fra årgang 2018, der hverken er i gang med uddannelse eller har afsluttet fem år efter, fordelt på karaktergennemsnit fra gymnasiet.

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Tallene indikerer, at de unge, der ikke oplever faglig succes i gymnasiet, også i lavere grad er motiverede til at læse videre bagefter.

Stadig flere ufaglærte unge med en studentereksamen risikerer at forblive ufaglærte

Formålet med gymnasiale uddannelser er at forberede de unge til videregående uddannelse.³ En videregående – og i det hele taget erhvervskompetencegivende – uddannelse giver bedre jobsikkerhed og fører til job med bedre løn end ufaglært arbejde, både som ung, men i høj grad også i resten af livet. Derfor er det et problem, at der er et voksende antal ufaglærte studenter.

Gode konjunkturer kan givetvis forklare, at unge i højere grad udskyder at læse videre, fordi det er lettere at få et ufaglært arbejde i opgangstider. Ufaglærte studenter har dog en svagere arbejdsmarkedstilknytning end dem, der har taget en uddannelse efter gymnasiet, og de arbejder oftere i mere konjunkturfølsomme brancher. Det er derfor bekymrende, at et stigende antal unge ikke kommer i gang med en uddannelse efter gymnasiet.

Der kan være et potentiale i at styrke studievejledningen for studenter, så de er bedre klædt på til at vælge uddannelse, efter studentereksamen er bestået. Siden 2021 er gymnasieeleverne da også blevet vejledt om erhvervsuddannelserne på lige fod med de videregående uddannelser.⁴

Reformkommissionen anbefalede i rapporten "Nye Reformveje 2" oprettelsen af en ny ungdomsuddannelse, HPX. Idéen er, at fokus på en ny ungdomsuddannelse i højere grad skal være på praktisk undervisning og forberede unge til en erhvervsuddannelse eller en HF. Det kunne blive en mere hensigtsmæssig vej for gruppen af unge, der for nuværende vælger at tage en gymnasial uddannelse, men ikke kommer godt videre i uddannelsessystemet og ender som ufaglærte studenter.

Både for den enkelte student og rent samfundsøkonomisk er der et stort potentiale i at sikre bedre overgange fra gymnasierne til både erhvervsuddannelser og videregående uddannelser. Der skal dog også sikres bedre overgange fra folkeskolen, så færre vælger studentervejen, og flere søger mod erhvervsuddannelserne.

| Metode: Sådan har vi gjort

Analysen er primært foretaget på baggrund af elevregistret (KOTRE) fra Danmarks Statistik. Uddannelsesstatus er opgjort pr. 1. oktober i året, og årgange er defineret fra oktober året forinden til september.

Fremskrivningen baserer sig på, at udviklingen i overgangssandsynligheder er nogenlunde stabil over tid. Vi observerer studenterårgange frem til årgang 2023 frem til 1. oktober 2023. Dvs. for årgang 2023 ved vi, hvor stor en andel der læser videre samme år, for årgang 2022 ved vi, hvor mange der læser videre efter ét år og så fremdeles.

For hver årgang antager vi, at udviklingen i betingede overgangssandsynligheder er en lineær trend siden årgang 2014, men kun indtil fire år efter studentereksamen. Det betyder eksempelvis, at sandsynligheden for at læse videre to år efter studentereksamen er lidt lavere for årgang 2022 end årgang 2021, men omvendt er sandsynligheden for at læse videre tre år efter lidt højere for årgang 2022 end den observerede sandsynlighed for årgang 2020. For fem år eller flere efter studentereksamen antager vi, at overgangssandsynlighederne er konstante over tid. De resulterende overgangssandsynligheder illustreres i figuren herunder.

Grundlæggende antager vi, at den lavere tilbøjelighed til at læse videre de første fem år efter studentereksamen også resulterer i en lavere sandsynlighed for at læse eller afslutte en erhvervskompetencegivende uddannelse på længere sigt, da det er en tendens, vi observerer for tidligere årgange.

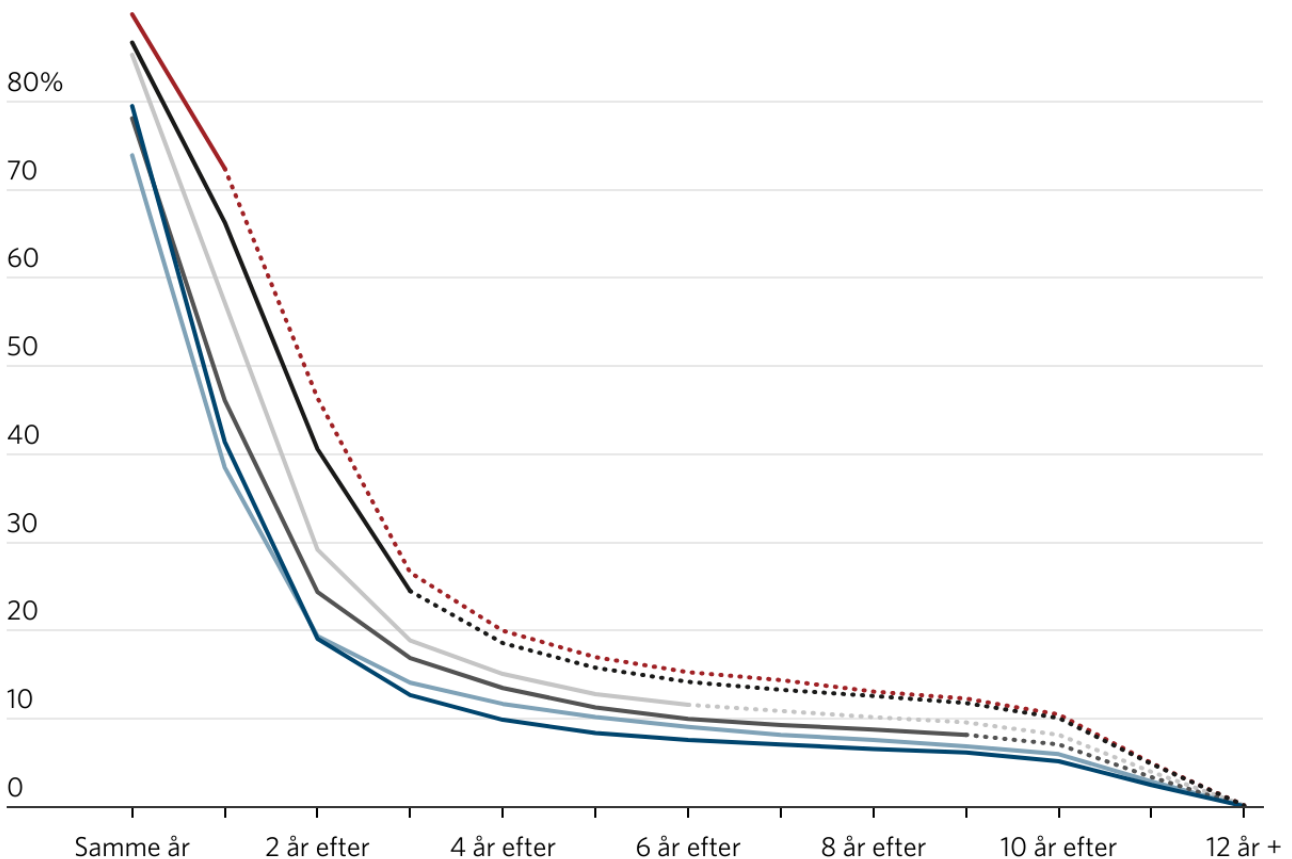
FIGUR 10

Overgangssandsynligheder i fremskrivningen

Figuren viser andelen studenterårgange, der er under 30 år og hverken er i gang med eller har afsluttet uddannelse, som funktion af år efter studentereksamen. Fuldt optrukne linjer angiver historiske tal, og stiplede linjer er fremskrivning.

— Årgang 2009 — Årgang 2012 - - - 2012 fremskrivning — Årgang 2015 - - - 2015 fremskrivning
— Årgang 2018 - - - 2018 fremskrivning — Årgang 2021 - - - 2021 fremskrivning — Årgang 2023
- - - 2023 fremskrivning

Anm.: Uddannelsesstatus er opgjort 1. oktober i året. Det er kun personer, der ikke er i gang med eller har afsluttet uddannelse 5 år eller mere efter studentereksamen, som vi kalder ufaglærte studenter under 30 år. Nedgangen i sandsynligheden 10, 11 og 12 år efter studentereksamen skyldes primært, at studenter fylder 30 år.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

-
- 1** Det samme skete under finanskrisen jf. f.eks. denne analyse fra Danmarks Statistik: [GetAnalyse.aspx \(dst.dk\)](#)
  - 2** Se <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/2023/optagelsen-til-de-videregaende-uddannelser-pr-28-juli-2023.pdf>
  - 3** <https://emu.dk/hhx/uddannelsens-formaal-og-historie/de-gymnasiale-uddannelsers-formaal>
  - 4** <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2020/mar/200304-studievalg-danmark-skal-nu-ogsaa-vejlede-om-erhvervsuddannelserne>